

Byla C-718/19**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2019 m. rugsėjo 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour constitutionnelle (buvęs *Cour d'arbitrage*) (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. liepos 18 d.

Pareiškėjos:

Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.,

Association pour le droit des Étrangers ASBL

Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Étrangers ASBL

Ligue des Droits de l'Homme ASBL

Vluchtelingenwerk Vlaanderen ASBL

Atsakovė:

Conseil des ministres

I. Pagrindinės bylos dalykas

- 1 Dviem atskirais skundais, kurių vieną pateikė *Ordre des barreaux francophones et germanophone* (toliau – OBFG), kitą – ASBL „Association pour le droit des Étrangers“, ASBL „Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Étrangers“, ASBL „Ligue des Droits de l'Homme“ ir ASBL „Vluchtelingenwerk Vlaanderen“, pateiktas prašymas panaikinti visą arba dalį 2017 m. vasario 24 d. įstatymo, kuriuo iš dalies pakeistas 1980 m. gruodžio 15 d. *loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers afin de renforcer la protection de l'ordre public et de la sécurité nationale* (Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, įsikūrimo ir gyvenimo šalyje bei

išsiuntimo iš jos, siekiant padidinti viešosios tvarkos ir nacionalinio saugumo apsaugą, paskelbtas 2017 m. balandžio 19 d. *Moniteur belge*, p. 51890, <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/2017/02/24/2017011464/justel>, toliau – skundžiamas įstatymas). Bylos užregistruotos atitinkamai numeriais 6749 ir 6755 ir sujungtos.

- 2 Skundžiamu įstatymu iš dalies pakeistas 1980 m. gruodžio 15 d. *loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers* (Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, įsikūrimo ir gyvenimo šalyje bei išsiuntimo iš jos, paskelbtas 1980 m. gruodžio 31 d. *Moniteur belge*, p. 14584, <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/1980/12/15/1980121550/justel>, toliau – 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymas).

II. Skundžiamas įstatymas

- 3 2017 m. vasario 24 d. įstatymu „siekama užtikrinti skaidresnę, nuoseklesnę ir veiksmingesnę išsiuntimo iš šalies politiką, visų pirma tada, kai siekiama užtikrinti viešąją tvarką arba nacionalinį saugumą, kartu gerbiant atitinkamų asmenų pagrindines teises“ (*Doc. parl., Chambre, 2016–2017, DOC 54-2215/001*, p. 4). Visų pirma „siekama administracijai suteikti priemones veikti greičiau ir veiksmingiau, kai kyla grėsmė viešajai tvarkai arba nacionaliniam saugumui“ (ten pat).
- 4 Aiškinamajame rašte nurodyta:

„Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, siūloma:

 - iš esmės peržiūrėti gražinimo ir išsiuntimo iš šalies tvarką ir vietoje jų nustatyti atskiras tvarkas, atsižvelgiant į užsieniečio gyvenimo šalyje statusą;
 - nustatyti taisykles, kuriomis siekiama skaidriau, nuosekliau ir veiksmingiau užtikrinti viešąją tvarką ir nacionalinį saugumą;
 - numatyti tvarką, kuria būtų siekiama kuo labiau išvengti pakartotinių gražinimo ir išsiuntimo iš šalies priemonių priėmimo;
 - aiškiai nustatyti valdžios institucijas, kurios, vykdydamos kontrolės pasienyje priemones, turi teisę priimti sprendimą atsisakyti įleisti į šalį ir panaikinti arba atšaukti visas, ir atvejus, kai jos gali naudotis šiais įgaliojimais“ (ten pat, p. 5).
- 5 Skundžiamu įstatymu, be kita ko, į nacionalinę teisę iš dalies perkeltos šios direktyvos:
 - 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB,

75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46);

- 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008, p. 98).

III. Nagrinėjamos nuostatos

6 Skundžiamu įstatymu iš dalies pakeista daug 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo nuostatų. *Cour constitutionnelle* nusprendė, kad didžioji dalis dėl šio įstatymo panaikinimo pateiktų pagrindų buvo nepagrįsti, taigi skundus dėl panaikinimo iš dalies atmetė. Vis dėlto, jis mano, kad prieš priimant sprendimą dėl kitų pagrindų reikia kreiptis į Teisingumo Teismą dėl Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo. Taigi jis sustabdo kai kurių pagrindų, susijusių su skundžiamu įstatymo 28, 29, 30, 31 ir 32 straipsniais, nagrinėjimą.

7 Skundžiamo įstatymo 28, 29, 30, 31 ir 32 straipsniais į 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymą įterpiami 44c–44g straipsniai, kuriuose nustatyta:

8 44c straipsnis:

„Kol nepasibaigė 44b straipsnyje nustatytas terminas Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys negali būti priverstinai išsiųstas iš šalies.

Siekiant užkirsti kelią asmeniui pasislėpti per 44b straipsnyje nurodytą laikotarpį, Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys gali būti priverstas vykdyti prevencines priemones. Šios priemonės nustatomos Karaliaus dekretu, apsvarstytu Ministrų taryboje“.

9 44d straipsnis:

„1. Ministras arba jo įgaliotas asmuo imasi visų priemonių, kurios yra būtinos siekiant įvykdyti įpareigojimą išvykti iš šalies, kai:

1) Sąjungos piliečiui arba jo šeimos nariui nebuvo nustatytas terminas išvykti iš Karalystės;

2) Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys neišvyko iš Karalystės teritorijos per jam nustatytą terminą;

3) nesibaigus nustatytam terminui, per kurį reikia išvykti iš Karalystės teritorijos, kyla pavojus, kad Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys pasislėps, jis nevykdė nustatytų prevencinių priemonių arba jis kelia grėsmę viešajai tvarkai arba nacionaliniam saugumui.

2. Kai Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys nesutinka būti išsiųstas iš šalies arba dėl jo gali kilti pavojus vykdant išsiuntimo procedūrą, jis grąžinamas

priverstinai, prireikus, jį palydint. Jam gali būti taikomos priverstinės priemonės, laikantis 1992 m. rugpjūčio 5 d. *loi sur la fonction de police* (Istatymas dėl policijos funkcijų) 1 ir 37 straipsnių.

Kai asmuo iš šalies išsiunčiamas oro transportu, priemonės taikomos laikantis prie Sprendimo 2004/573/EB pridėtų bendrų išsiuntimo iš šalies oro transportu gairių.

3. Dekretu, apsvaistytu Ministrų taryboje, Karalius paskiria instituciją, kuri turi užtikrinti priverstinių gražinimų kontrolę, ir nustato šios kontrolės tvarką. Ši institucija yra nepriklausoma nuo išsiuntimo iš šalies klausimus kompetentingų spręsti valdžios institucijų“.

10 44e straipsnis

„Ministras arba jo įgaliotas asmuo gali laikinai atidėti išsiuntimą iš šalies, kai tai pagrįsta remiantis konkrečiais atvejo aplinkybėmis. Jis apie tai informuoja išsiunčiamą asmenį.

Siekiant užkirsti kelią Sąjungos piliečiui arba jo šeimos nariui slėptis, jis gali būti priverstas vykdyti prevencines priemones. Šios priemonės nustatomos Karalius dekretu, apsvaistytu Ministrų taryboje.

Tais pačiais atvejais ministras arba jo įgaliotas asmuo gali Sąjungos piliečiui arba jo šeimos nariui skirti namų areštą laikotarpiu, kurio reikia šiai priemonei įvykdyti“.

11 44f straipsnis

„1. Siekiant užtikrinti išsiuntimo iš šalies priemonės vykdymą, Sąjungos pilietis ir jų šeimų nariai gali, jeigu tai būtina viešosios tvarkos, nacionalinio saugumo arba visuomenės sveikatos užtikrinimo sumetimais ir jeigu nėra galimybės veiksmingai taikyti kitų, švelnesnių priverstinių priemonių, būti sulaikyti tik tiek, kiek reikia laiko priemonei įvykdyti, tačiau ne ilgiau kaip du mėnesius.

Vis dėlto, ministras arba jo įgaliotas asmuo gali pratęsti šį sulaikymą dviem mėnesiams, kai per septynias dienas nuo Sąjungos piliečio arba jo šeimos nario sulaikymo yra imtasi užsieniečio išsiuntimui būtinų priemonių, jos vykdomos deramai kruopščiai ir vis dar yra galimybė per protingą terminą suinteresuotą asmenį išsiųsti iš šalies.

Kartą pratęsus sulaikymo laikotarpį, tik ministras gali priimti sprendimą pratęsti sulaikymo laikotarpį.

Praėjus penkiems mėnesiams Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys turi būti paleistas į laisvę. Sulaikymas gali būti kaskart pratęstas vienam mėnesiui,

jeigu to reikia siekiant užtikrinti viešąją tvarką arba nacionalinį saugumą, tačiau bendras sulaikymo laikotarpis negali viršyti aštuonių mėnesių.

2. 1 dalyje nurodytas Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys gali apskūsti sprendimą dėl jo sulaikymo pratęsimo, remiantis 71 ir paskesniais straipsniais“.

12 44g straipsnis:

„Negali būti laikomi sulaikyti, kaip tai suprantama pagal 74/8 straipsnio 2 dalį, šie asmenys:

- 1) nelydimi nepilnamečiai Sąjungos piliečiai;
- 2) nelydimi nepilnamečiai Sąjungos piliečio šeimos nariai;
- 3) Sąjungos piliečių šeimos nariai, kai šeimoje yra bent vienas nepilnametis“.

IV. Šalių pagrindai ir argumentai

1. Dėl skundžiamo įstatymo 28 straipsnio (1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44c straipsnis)

13 Bylos Nr. 6749 penktojo pagrindo pirma dalis grindžiama judėjimo laisvės ir įsisteigimo laisvės bei Direktyvos 2004/38 pažeidimu, nes draudžiama Europos Sąjungos piliečiams ir jiems prilyginamiems užsieniečiams taikyti prevencijos priemonės, siekiant užkirsti kelią asmeniui pasislėpti. Taip pat OBFG tvirtina, kad skundžiamoje nuostatoje nėra objektyviai nustatyti aiškūs pasislėpimo pavojaus kriterijai. Ji teigia, kad sąvoka „pasislėpimo pavojus“ trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu Europos teisėje turi konkrečią reikšmę, ir kad nepriimtina Sąjungos piliečius ir jiems prilyginamus užsieniečius vertinti mažiau palankiai nei šiuos trečiųjų šalių piliečius.

Ministrų taryba mano, kad pagrindas yra priimtinas, nes jis grindžiamas įsisteigimo laisvės pažeidimu, kadangi šia laisve, ją aiškinant pagal Europos teisę, siekiama užtikrinti teisę įmonėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims įsisteigti tomis pačiomis sąlygomis kaip ir nacionaliniai subjektai. Be to, ji pažymi, kad pareiškėjos nenurodo, kaip ši laisvė buvo pažeista.

Ministrų taryba mano, kad šios bylos aplinkybėmis sąvoka „pasislėpimo pavojus“ negali būti taikoma taip pat, kaip ji taikoma prieglobsčio prašytojų sulaikymo atveju, kai laukiama kol jie bus perduoti kitai Europos valstybei.

Pareiškėjos pažymi, kad dėl klausimo, kokios galėtų būti „prevencinės priemonės“, įstatymas yra dviprasmiškas, ir tvirtina, kad atsižvelgiant į tai, jog

jomis siekiama „užkirsti kelią asmeniui pasislėpti“, jomis iš esmės apribojama teisė laisvai judėti.

- 14 Antroje dalyje pareiškėjos tvirtina, kad skundžiama nuostata pažeidžiama pagrindinė teisė į laisvę, garantuojamą pagal Konstitucijos 12 straipsnį, Europos žmogaus teisių konvencijos (toliau – EŽTK) 5 straipsnį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 6 straipsnį, ir judėjimo bei įsisteigimo laisvę. Jos nurodo, kad negalima pateisinti Europos piliečio arba jam prilyginamo užsieniečio kardomojo kalinimo dėl „pasislėpimo pavojaus“, nes remiantis pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymą jiems suteikta apsauga ir Direktyvos 2004/38 31 straipsniu negalima nei priimti nei įvykdyti išsiuntimo iš šalies priemonės.

Ministrų taryba tvirtina, kad pareiškėjos klaidingai aiškina skundžiamą nuostatą, „prevencines priemones“ prilygindamos kardomojo kalinimo priemonėms. Ji nurodo, kad kardomojo kalinimo priemonės numatytos kitoje nuostatoje, t. y. 1980 m. gruodžio 15 d. 44f straipsnyje. Ji priduria, kad tai, jog Direktyvoje 2004/38 nėra numatyta teisė imtis tokių priemonių, neleidžia daryti išvados, kad formaliai valstybėms narėms draudžiama priimti tokias priemones.

Pareiškėjos pažymi, kad prevencijos priemonės tikrai yra tam tikra išsiuntimo iš šalies priemonių vykdymo forma, nes jomis būtent ir siekiama tai užtikrinti. Jos primena, kad toks vykdymas yra tiesiogiai uždraustas.

- 15 Trečioje dalyje pareiškėjos tvirtina, kad skundžiama nuostata pažeidžiamas valdžių padalijimo principas, kildinamas iš Konstitucijos 33, 34, 36, 37, 105 ir 108 straipsnių, nes pagal ją Karaliui suteikiama kompetencija kardomojo kalinimo srityje ir kardomojo kalinimo alternatyvų, kurios yra priemonės, kuriomis apribojama Europos Sąjungos piliečių ir jiems prilyginamų asmenų teisė į laisvę ir jų judėjimo laisvę, srityje.

Todėl Ministrų taryba laikosi nuomonės, kad atsižvelgiant į tai, jog prevencinės priemonės nėra judėjimo laisvės apribojimai, kompetencija jų srityje galėtų būti suteikta Karaliui.

2. Dėl skundžiamo įstatymo 29 straipsnio (1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44d straipsnis)

- 16 Byloje Nr. 6749 šeštojo pagrindo pirma dalis grindžiama Direktyvos 2004/38 31 straipsnio 2 dalies pažeidimu, nes pagal šią direktyvos nuostatą skundo pateikimo ir jo nagrinėjimo laikotarpiu priverstinai iš šalies išsiųsti Sąjungos pilietį arba jo šeimos narį ir neleisti šiam užsieniečiui pasinaudoti apsauga nuo priverstinio išsiuntimo iš šalies leidžiama tik dėl būtinų visuomenės apsaugos priežasčių, numatytų šios direktyvos 28 straipsnio 3 dalyje. Pareiškėjos nurodo, kad pagal skundžiamą nuostatą ministrai arba jo įgaliotam asmeniui vis dėlto leidžiama užtikrinti įpareigojimo išvykti iš šalies vykdymą dėl kitų priežasčių.

Ministrų taryba mano, kad reikia atsižvelgti į 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 39/79 straipsnį, pagal kurį kol nagrinėjamas Europos piliečio arba jo šeimos nario pateiktas skundas dėl sprendimo, kuriuo panaikinama teisė gyventi šalyje, administracinė valdžios institucija priverstinio jo išsiuntimo iš šalies priemonę gali priimti tik dėl būtinų nacionalinio saugumo priežasčių.

Pareiškėjos mano, kad Ministrų tarybos siūlomą aiškinimą vadovautis negalima, nes jis akivaizdžiai prieštarauja įstatymo nuostatom.

3. Dėl skundžiamo įstatymo 31 straipsnio (1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44f straipsnis)

- 17 Byloje Nr. 6749 aštuntasis pagrindas grindžiamas Konstitucijos 12 straipsnio, kartu su EŽTK 5 straipsniu, Chartijos 6 straipsniu, judėjimo ir įsisteigimo laisvėmis ir Direktyvos 2004/38 veiksmingumu, pažeidimu. OBFG kritikuoja skundžiamo įstatymo 31 straipsnį todėl, kad, pirma, jame numatytas dviejų mėnesių kardomojo kalinimo terminas, kuris, jos manymu, yra pernelyg ilgas, nes kalbama tik apie asmens išsiuntimą į kitą valstybę narę (pirma dalis), ir, kad, antra, jame nenumatyti aiškūs kriterijai, kuriais remiantis būtų galima nustatyti terminą, kuris yra tikrai būtinas priemonei įvykdyti (antra dalis).

Ministrų taryba tvirtina, kad atsižvelgiant į išsamų atvejų, kai užsienietis gali būti sulaikytas, išvardijimą, skundžiamos materialinės ir procesinės nuostatos atitinka reikalavimus, kildinamus iš Europos žmogaus teisių konvencijos 5 straipsnio 1 dalies f punkto. Ji pažymi, kad priemonės sąžiningumo reikalavimas kildinamas iš tiesioginės sąlygos, kad ji gali būti taikoma tik tiek laiko, kiek tikrai būtina, todėl ilgiausias dviejų mėnesių terminas nėra nei taisyklė, nei teisė visais atvejais leisti sulaikymą šiam terminui.

Pareiškėjos mano, kad Ministrų taryba neatsižvelgė į Sąjungos piliečių specifiką, pavyzdžiui, tai, kad jie turi pagrindinę teisę laisvai judėti Sąjungoje, kad šiam judėjimui turi būti sudarytos palankios sąlygos ir t.t.

4. Dėl skundžiamo įstatymo 28–32 straipsnių (1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44c–44g straipsniai)

- 18 Bylos Nr. 6749 devintojo pagrindo pirmoje dalyje grindžiama, be kita ko, skundžiamo sprendimo 28–32 straipsnių, judėjimo ir įsisteigimo laisvių bei Direktyvos 2004/38 pažeidimu, nes pagal šias nuostatas Europos Sąjungos piliečiams ir jiems prilyginamiems užsieniečiams neleidžiama taikyti prevencijos priemonių, siekiant sutrukdyti pasislėpti. OBFG taip pat tvirtina, kad jeigu būtų pripažinta, jog pagal minėtą direktyvą tokios prevencinės priemonės yra leidžiamos, reikėtų konstatuoti, kad skundžiamos nuostatos yra neteisėtos, nes nėra objektyviai nustatyti aiškūs pasislėpimo pavojaus kriterijai. Ji pažymi, kad sąvoka „pasislėpimo pavojus“ trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu Sąjungos teisėje turi tam tikrą reikšmę. Ji tvirtina, kad nepriimtina Europos piliečius ir jiems prilyginamus užsieniečius vertinti mažiau palankiai nei trečiųjų šalių piliečius.

Ministrų taryba nukreipia į argumentus, kuriuos ji pateikė atsakydama į penktojo pagrindo pirmą dalį.

- 19 Pagrindo antroji dalis grindžiama Konstitucijos 22 straipsnio, kartu su Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 17 ir 23 straipsniais, EŽTK 8 straipsniu, Chartijos 7 ir 33 straipsniais ir Direktyvos 2004/38 27 ir 28 straipsniais, pažeidimu, nes skundžiamose nuostatose sprendimams dėl leidimo gyventi panaikinimo ir įpareigojimui išvykti iš šalies pagrįsti naudojamos pernelyg netikslios, neapibrėžtos ir neaiškios sąvokos, pavyzdžiui, „viešosios tvarkos, nacionalinio saugumo arba visuomenės sveikatos priešastys“, „svarbios viešosios tvarkos arba nacionalinio saugumo priešastys“, „būtinis nacionalinio saugumo priešastys“.

Ministrų taryba nesupranta, kaip teisės aktų leidėjas galėjo pažeisti Direktyvos 2004/38 27 ir 28 straipsnius, nes skundžiamame sprendime naudojami tie patys žodžiai kaip ir direktyvoje.

- 20 Šio pagrindo trečia dalis grindžiama iš Konstitucijos 33, 34, 36, 37, 105 ir 108 straipsnių kildinamo valdžių padalijimo principo pažeidimu. OBFG tvirtina, kad kardomojo kalinimo priemonėmis ir jų alternatyvomis apribojama Europos Sąjungos piliečių ir jiems prilyginamų užsieniečių teisė į laisvę ir judėjimo laisvę.

Ministrų taryba nukreipia savo argumentus, kuriuos ji pateikė atsakydama į penktojo pagrindo trečią dalį ir septintą pagrindą.

- 21 Byloje Nr. 6749 dešimtojo pagrindo trys dalys grindžiamos tuo, kad skundžiamo sprendimo 33 straipsniu pažeidžiamos Europos piliečių judėjimo ir įsisteigimo laisvės, taip pat Direktyvos 2004/38 veiksmingumas, nes, pirma, pagal jį draudimas atvykti į šalį dėl viešosios tvarkos priešasties taikomas savaimė kaip papildoma įpareigojimo išvykti iš šalies dalis (pirma dalis), antra, pagal jį leidžiama uždrausti atvykti į šalį ilgiau kaip penkis metus, jeigu Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys kelia didelę grėsmę viešajai tvarkai arba nacionaliniam saugumui, o taip visada yra, jeigu atitinkamas užsienietis buvo įpareigotas išvykti iš šalies (antra dalis), ir, trečia, pagal jį ministrui arba jo įgaliotam asmeniui suteikiama galimybė priimti sprendimą uždrausti atvykti į šalį keliems metams, jo nepagrindžiant konkrečiomis ir aiškiomis priešastimis, o tai leidžia manyti, kad atitinkamas užsienietis toliau kels didelę grėsmę pagrindiniam visuomenės interesui (trečia dalis).

Ministrų taryba mano, kad pagrindas yra nepriimtinas, nes jis grindžiamas įsisteigimo laisvės pažeidimu, taip pat todėl, kad jis grindžiamas Direktyvos 2004/38 veiksmingumo pažeidimu, nes pareiškėjos nenurodo direktyvos nuostatų, kurios būtų pažeistos.

Ji mano, kad pareiškėjos neteisingai aiškina skundžiamą nuostatą, nes joje numatyta ne pareiga, bet galimybė priimti sprendimą dėl draudimo atvykti į šalį, todėl negalima teigti, kad skundžiamu sprendimu leidžiama automatiškai uždrausti atvykti į šalį. Ji tvirtina, jog netikslu teigti, kad ministrui arba jo

įgaliotajam asmeniui suteikta teisė priimti sprendimą uždrausti visais atvejais ilgiau kaip penkis metus atvykti į šalį, sprendimo nemotyvuojant kitaip kaip tik tais pačiais teiginiais, kuriais remiantis priimtas įpareigojimas išvykti iš šalies. Ji pažymi, kad minėtoje direktyvoje numatyta, kad sprendimas uždrausti Europos piliečiui arba jo šeimos nariui atvykti gali būti priimtas dėl viešosios tvarkos, nacionalinio saugumo arba visuomenės sveikatos priežasčių. Galiausiai ji priduria, kad priimdama kiekvieną sprendimą administracija individualiai nagrinėja atvejį, ir tuo remdamasi daro išvadą, kad proporcingumo principas gali būti pažeistas ne dėl paties įstatymo, bet dėl to, kaip kompetentinga valdžios institucija jį taiko.

Pareiškėjos mano, kad nėra aišku, kaip Ministrų taryba aiškina skundžiamą nuostatą, ir kad ji įneša dviprasmybę, kuri rodo, kad nėra aiškumo dėl taikomų ribų ir įstatyme panaudotų sąvokų taikymo srities. Jos taip pat mano, kad laikydamosi tokios nuomonės Ministrų taryba prieštarauja Direktyvos 2004/38 27 straipsnio 2 dalies antrai pastraipai ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijai.

- 22 Antrojo pagrindo ketvirtoji dalis grindžiama Konstitucijos 10, 11 ir 191 straipsnių, siejamų su Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 26 straipsniu, EŽTK 14 straipsniu, šios Konvencijos papildomo dvyliktojo protokolo 1 straipsniu ir Chartijos 20 ir 21 straipsniais, pažeidimu. OBFG mano, kad skundžiama nuostata sukuria diskriminacija tarp Sąjungos piliečių ir trečiųjų šalių piliečių, kurių atžvilgiu 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 74/11 straipsniu užkertamas kelias situacijai, kai visomis viešosios tvarkos priežastimis, kuriomis gali būti grindžiamas sprendimas panaikinti leidimą gyventi arba įpareigojimas išvykti iš šalies, taip pat gali būti grindžiamas draudimas atvykti penkis metus.

Ministrų taryba tvirtina, kad pareiškėjos klaidingai aiškina įstatymą, ir kad jų nurodyto nevienodo vertinimo nėra. Ji nukreipia į 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 74/11 straipsnio 1 dalies 4 pastraipą.

Pareiškėjos konstatuoja, kas Ministrų taryba slepia aplinkybę, kad 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 74/11 straipsniu užkertamas kelias situacijai, kai visomis viešosios tvarkos priežastimis, kuriomis gali būti grindžiamas sprendimas panaikinti leidimą gyventi arba įpareigojimas išvykti iš šalies, taip pat gali būti grindžiamas draudimas atvykti ilgiau nei penkis metus. Jos primena, kad norint taikyti draudimą ilgiau kaip penkis metus atvykti į šalį pagal šią nuostatą reikalaujama didesnio grėsmės lygio nei to, kurio reikalaujama norint priimti įpareigojimą išvykti iš šalies, o Europos Sąjungos piliečių atžvilgiu valdžios institucija turi teisę dėl identiškų priežasčių priimti tiek įpareigojimą išvykti iš šalies, tiek draudimą atvykti ilgiau kaip penkis metus.

- 23 Byloje Nr. 6755 keturiasdešimt septintą pagrindą pareiškėjos grindžia tuo, kad skundžiamo įstatymo 28–31 straipsniais pažeidžiami Konstitucijos 10 ir 11 straipsniai, siejami arba nesiejami su SESV 20 ir 21 straipsniais ir su teisinio saugumo principu. Jos tvirtina, kad skundžiamomis nuostatomis pažeidžiant minėtas konvencijų nuostatas Karaliui suteikiama teisė nustatyti laisvo Sąjungos

piliečių judėjimo apribojimus, kurie nėra numatyti Direktyvoje 2004/38; be to, pagal nuostatą nepagrįstai skirtingai vertinami, viena vertus, Sąjungos piliečiai ir jų šeimų nariai, kuriems taikomos priemonės, priimtose pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44c straipsnį, ir, kita vertus, kiti Sąjungos piliečiai ir jų šeimų nariai, nes kriterijus „pasislėpimo pavojus“ nėra apibrėžtas įstatyme (pirma dalis). Skundžiamais 29 ir 31 straipsniais pažeidžiamas teisėtumo principas, nes pagal juos Karaliui suteikiama teisė priimti laisvę apribojančias priemones (antra dalis). Galiausiai pareiškėjos kritikuoja teisinį nesaugumą, nes nėra garantijos, kad dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimų narių, kurie gali pasislėpti, jau gali būti priimtose priemonės, kol dar nebuvo priimtas įgyvendinimo nutarimas. Konkrečiau kalbant, jie neturėtų galimybės žinoti, kokios nuostatos taikomos kilus „pasislėpimo pavojui“: Karaliaus nustatytos priemonės ar pagal įstatymą priimtose *Office des étrangers* (Užsieniečių reikalų tarnybos) priemonės (trečia dalis).

Ministrų taryba pažymi, kad skundžiamos nuostatos iš esmės nėra taikomos Sąjungos piliečiams ir jų šeimoms nariams, kuriems, remiantis Direktyva 2004/38, negali būti taikoma apsauga nuo išsiuntimo iš šalies, ir kurių laisvo judėjimo teisei taikomi apribojimai, kaip tai suprantama pagal SESV 21 straipsnį. Ji taip pat pažymi, kad 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 1 straipsnio 11 punkte pateikta „pasislėpimo pavojus“ apibrėžtis taikoma ne tik trečiųjų šalių piliečiams, bet taip pat Sąjungos piliečiams ir jų šeimoms nariams. Be to, iš parengiamųjų darbų matyti, kad priemonėmis, kurias gali priimti Karalius, laisvės negali būti ribojamos. Ministrų taryba nukreipia į 1981 m. spalio 8 d. Karaliaus dekreto 110n straipsnyje išvardintas priemones. Galiausiai, Ministrų taryba konstatuoja, kad pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44d straipsnį šių priemonių taikymui galioja aiškūs ribojimai, todėl nėra jokios teisinio nesaugumo.

- 24 Byloje Nr. 6755 keturiasdešimt aštuntą pagrindą pareiškėjos grindžia tuo, kad skundžiamas įstatymo 28–31 straipsniais pažeidžiami Konstitucijos 10 ir 11 straipsniai, siejami su EŽTK 5 straipsniu ir Chartijos 6 straipsniu ir 52 straipsnio 3 dalimi. Jos tvirtina, kad skundžiamomis nuostatomis nepakankamai aiškiai apibrėžiamas „pasislėpimo pavojus“. 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 1 straipsnio 11 punkte pateikta apibrėžtis taikoma tik trečiųjų šalių piliečiams ir, be to, joje neapibrėžta, kas yra „objektyvūs ir rimti aspektai“, kurie joje minimi. Be to, skundžiamuose 28 ir 30 straipsniuose skirtingai vertinami, pirma, Sąjungos piliečiai ir jų šeimoms nariai, kuriems, kai kyla pasislėpimo pavojus, gali būti taikomos prevencijos priemonės, ir, antra, kiti užsieniečiai.

Ministrų taryba mano, kad skundžiamomis nuostatomis užtikrinama pakankama apsauga nuo savivalės. Kompetentingo Valstybės sekretoriaus įgaliojimas asmuo turi remtis objektyviais ir rimtais aspektais, kad galėtų remtis pasislėpimo pavojumi ir skundas dėl sprendimo panaikinimo gali būti pateiktas Užsieniečių ginčų tarybai.

- 25 Byloje Nr. 6755 penkiasdešimtąjį pagrindą pareiškėjos grindžia tuo, kad skundžiamas sprendimo 28–31 straipsniais pažeidžiami Konstitucijos 10 ir 11 straipsniai, siejami arba nesiejami su EŽTK 5 ir 13 straipsniais ir šios

konvencijos ketvirtojo papildomo protokolo 2 straipsniu. Jos tvirtina, kad skundžiamos nuostatos nėra pakankamai aiškios, tikslios ir numatomos, kad būtų išvengta bet kokio savivalės pavojaus, nes, konkrečiai kalbant, sąvoka „pasislėpimo pavojus“ yra labai neapibrėžta. Užsieniečių ginčų taryba, vykdydama teisėtumo kontrolę, nenagrinėtų dabartinės pareiškėjų padėties, todėl skundas nėra veiksminga teisminė teisių gynimo priemonė ir netenkinami minėtose konvencijos nuostatose nustatyti reikalavimai (pirma dalis). Be to, pagal Direktyvos 2004/38 21 straipsnį kol procesas nesibaigęs, Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių neleidžiama išsiųsti iš šalies (antra dalis). Galiausiai, galimas Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių kardomojo kalinimo terminas yra nepagrįstas ir nepagrįstai vienodai vertinami Sąjungos piliečiai ir trečiųjų šalių piliečiai (trečia dalis).

Ministrų taryba pirmiausia primena, kad EŽTK 5 straipsnis netaikomas priemonėms, kuriomis nustatomas paprastas laisvės apribojimas. Ji tvirtina, kad, be kita ko, šiuo atveju tai nėra laisvės atėmimas, nes 1980 m. gruodžio 15 d. įstatyme šiuo atžvilgiu naudojamos sąvokos „laikymas“ arba „sulaikymas“. Įpareigojimu gyventi konkrečioje vietoje laisvė neatimama, todėl EŽTK 5 straipsnis netaikomas. Be to, Užsieniečių ginčų tarybai gali būti teikiamas skundas, o civilinių bylų teismui gali būti teikiamas prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, jeigu neteisėtai pažeidžiama subjektinė teisė. Galiausiai Ministrų taryba teigia, kad priemonė atitinka minėtos konvencijos ketvirtojo papildomo protokolo 2 straipsnio reikalavimus. Be to, 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44f straipsnyje aiškiai numatyta išimtinė galimybė apriboti laisvę, todėl kitomis prevencinėmis priemonėmis laisvė iš esmės neribojama. Šiame 44f straipsnyje numatytos greitos teisių gynimo teisme priemonės, todėl laikomasi nurodytų konvencijų nuostatų reikalavimų. Kitos prevencinės priemonės gali būti taikomos tik įsiteisėjus sprendimui dėl atsisakymo išduoti leidimą gyventi arba jo panaikinimo. Kiek tai susiję su antra dalimi, Ministrų taryba remiasi 1980 m. gruodžio 15 d. 39/79 straipsniu, iš kurio matyti, kad paprastai ginčijamo sprendimo vykdymas sustabdomas ir jis atitinka Direktyvos 2004/38 reikalavimus. Dėl trečios dalies Ministrų taryba mano, kad teisės aktų leidėjas numatė pakankamas garantijas, siekiant išvengti Europos žmogaus teisių konvencijos 5 straipsnio pažeidimų.

V. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo vertinimas

Dėl skundžiamo įstatymo 28–31 straipsnių (1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44c–44f straipsniai)

- 26 Su šia skundžiamo įstatymo dalimi susijusiame aiškinamajame rašte nurodyta, kad „siekiant skaidrumo ir teisinio saugumo“ šios nuostatos „leidžia aiškiau išdėstyti priemones, kurių gali būti imtasi Europos Sąjungos piliečių ir jų šeimų narių atžvilgiu, siekiant užtikrinti jų išsiuntimą iš Karalystės“, kad jomis „siekiami užtikrinti veiksmingą Sąjungos piliečių ir jų šeimų narių išsiuntimo iš šalies politiką, siekiant užtikrinti, kad ji būtų humaniška ir ją vykdant būtų visapusiškai

gerbiamos jų pagrindinės teisės ir jų orumas“, ir kad „siekiama Sąjungos piliečiams ir jų šeimų nariams garantuoti išsiuntimo iš šalies tvarką, kuri nebūtų mažiau palanki nei ta, kuri taikoma trečiųjų šalių piliečiams“ (*Doc. parl., Chambre, 2016–2017, DOC 54-2215/001, p. 37–38; DOC 54-2215/003, p. 4*).

27 Šiuos pagrindus teismas nagrinėja juos sugrupavęs taip:

- „prevencinės priemonės“, skirtos „sutrukdyti pasislėpti“;
- priverstinis išsiuntimas iš šalies nesuėjus terminui;
- sulaikymas ir sulaikymui alternatyvios priemonės.

1 „Prevencinės priemonės“ ir „pasislėpimo pavojus“

28 44c straipsnyje, kuris į 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymą įterptas skundžiamo įstatymo 28 straipsniu, numatyta, kad „prevencinės priemonės“ gali būti taikomos Sąjungos piliečiui arba jo šeimos nariui, kurio atžvilgiu priimtas įpareigojimas išvykti iš šalies, nepasibaigus terminui, per kurį jis turi išvykti iš Karalystės, siekiant „užkirsti kelią asmeniui pasislėpti“. 44d straipsnio, kuriuo 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymas buvo papildytas skundžiamo įstatymo 29 straipsniu, 1 dalies 3 punkte numatyta, kad ministras arba jo įgaliotas asmuo imasi visų priemonių, kurios yra būtinos siekiant įvykdyti įpareigojimą išvykti iš šalies, kai, be kita ko, atitinkamas užsienietis nevykdė nustatytų prevencinių priemonių. 44e straipsnyje, kuriuo 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymas buvo papildytas skundžiamo įstatymo 30 straipsniu, numatyta, kad „siekiant užkirsti kelią asmeniui pasislėpti“, Sąjungos piliečiui arba jo šeimos nariui gali būti taikomos „prevencinės priemonės“, kai pasibaigus terminui arba tada, kai toks terminas nenustatytas, ministras arba jo įgaliotas asmuo priverstinį išsiuntimą iš šalies yra laikinai atidėję. Pagal 44c straipsnį ir 44e straipsnį Karalius gali nustatyti prevencines priemones, priimdamas Ministrų taryboje apsvarstytą dekretą. 44e straipsnyje, be kita ko, numatyta, kad ministras arba jo įgaliotas asmuo gali suinteresuotam asmeniui skirti namų areštą kol vykdoma ši priemonė.

29 Pareiškėjos, be kita ko, tvirtina, kad Konstitucijos 10 ir 11 straipsnius, juos siejant su minėta Direktyva 2004/38, Europos piliečių laisvo judėjimo teise ir Konstitucijos 105 ir 108 straipsniais, pažeidžia 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44c straipsnis, nes pagal Europos teisę Sąjungos piliečiui ir jo šeimos nariams negalima taikyti prevencinių priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią asmeniui pasislėpti, laikotarpiu, kuris skirtas išvykimui iš šalies.

30 „Gražinimo“ direktyvoje, kuri taikoma ne Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams, bet būtent neteisėtai šalyje gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, numatyta, kad tam tikras prievoles valstybės narės gali nustatyti užsieniečiams, kurių atžvilgiu priimtas įpareigojimas išvykti iš šalies, „siekiant užkirsti kelią asmeniui pasislėpti“ (7 straipsnis). Tai gali būti prievolė reguliariai registruotis institucijose, atitinkamas piniginis užstatas, dokumentų paėmimas ar prievolė

neišvykti iš tam tikros vietos. Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 7 punkte „pasislėpimo pavojus“ apibrėžiamas kaip padėtis, kai „tam tikru atveju esama priežasčių, kurios grindžiamos teisėje apibrėžtais konkrečiais kriterijais, manyti, kad trečiosios šalies pilietis, kuriam turi būti taikoma grąžinimo tvarka, gali pasislėpti“.

Vis dėlto, Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams taikomoje Direktyvoje 2004/38 nėra nuostatos dėl priemonių, kurių gali būti imtasi šių užsieniečių atžvilgiu, siekiant užkirsti kelią asmeniui pasislėpti per laikotarpį, kuris jam suteiktas išvykimo iš šalies tikslu, kai dėl tokių užsieniečių priimtas sprendimas panaikinti leidimą gyventi šalyje.

- 31 Su skundžiamomis nuostatomis susijusiuose aiškinamuosiuose motyvuose nurodyta:

„Šiomis naujomis normomis 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (vadinamoji „Grąžinimo“ direktyva) nėra perkeliama į nacionalinę teisę, tačiau į ją iš esmės atsižvelgiama.

Šiuo klausimu savo 2004 m. vasario 10 d. Nutartyje („Byla *Mavrona*“, C-85/03, 20 punktas) Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad nacionaliniam teisės aktų leidėjui nedraudžiama atitinkamai situacijų arba asmenų kategorijai nustatyti taisykles, kuriose atsižvelgiama į direktyvos nuostatas, į kurių taikymo sritį šios situacijos arba šie asmenys nepatenka, kai tai atrodo tikslinga ir tiek, kiek tam neprieštaruoja jokia kita Bendrijos teisės nuostata.

Tikslas – Sąjungos piliečiams ir jų šeimų nariams užtikrinti išsiuntimo iš šalies tvarką, kuri nebūtų mažiau palanki nei ta, kuri taikoma trečiųjų šalių piliečiams.

Šiuose naujuose straipsniuose numatyta, kad jeigu Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys iš šalies neišvyksta savanoriškai, ministras arba jo įgaliotas asmuo imasi jo išsiuntimo iš šalies priemonių. Tas pats taikytina, kai kyla pavojus, jog Sąjungos pilietis arba jo šeimos narys pasislėps, arba kai jis nevykdė jam nustatytų prevencinių priemonių, arba kai jis kelia grėsmę viešajai tvarkai arba nacionaliniam saugumui, nepaisant to, kad dar nesibaigė terminas, kuris jam buvo suteiktas savarankiškai išvykti iš Karalystės“ (*Doc. parl.*, Chambre, 2016–2017, DOC 54-2215/001, p. 38).

Taip pat pažymėta, kad namų areštas aiškiai numatytas įstatyme, nes tik teisės aktų leidėjas gali numatyti judėjimo laisvę apribojančią priemonę (*Doc. parl.*, Chambre, 2016–2017, DOC 54-2215/001, p. 38). Tuo remdamasi Ministrų taryba daro išvadą, kad kitomis „prevencinėmis priemonėmis“, kurias Karalius gali priimti, negali būti nei siekiama riboti suinteresuotų asmenų judėjimo laisvę, nei gali būti toks jų poveikis.

- 32 Neatsižvelgiant į atitinkamų prevencinių priemonių pobūdį, jos tikrai turi poveikį atitinkamo Sąjungos piliečio arba jo šeimos nario teisėms ir laisvėms, nes jomis

būtent ir siekiama užkirsti kelią asmeniui pasislėpti, o tai gali sutrukdyti išvykti į kitą valstybę narę ir, *in fine*, užtikrinti jo priverstinį išvykimą iš Belgijos.

- 33 Savo Nutartyje byloje *Mavrona*, kuri minima šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą 31 punkte, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nesant suderintų Sąjungos teisės nuostatų dėl atitinkamos kategorijos specialistų, t. y. komisininkų, nacionalinis teisės aktų leidėjas, siekdamas apsaugoti šią kategoriją, gali nustatyti atitinkamas taisykles, atsižvelgdamas į direktyvos, susijusios su kita specialistų kategorija, t. y. prekybininkais, nuostatas, jeigu tam neprieštarauja jokia kita Sąjungos nuostata (2004 m. vasario 10 d. Nutartis *Mavrona*, C-85/03, EU:C:2004:83, 20 punktas). Nemanau, kad remiantis tuo galima daryti išvadą, jog Europos Sąjungoje esančių trečiųjų šalių piliečių pagrindinių teisių apribojimai, kurie leidžiami pagal direktyvą, kuria tiesiogiai reglamentuojama jų padėtis, gali būti pagal analogiją taikomi Europos piliečiams, nes jiems taikomoje direktyvoje šie apribojimai nėra nustatyti.
- 34 Be to, Teisingumo Teismas, nusprendė:
- „Pagal direktyvas 2004/38 ir 2008/115 nedraudžiama, kad tokį sprendimą grąžinti Sąjungos pilietį, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, priimtų tos pačios institucijos, vadovaudamosi ta pačia procedūra, kaip ir priimant Direktyvos 2008/115 6 straipsnio 1 dalyje numatytą sprendimą grąžinti neteisėtai šalyje esantį trečiosios šalies pilietį, jeigu yra taikomos šiam Sąjungos piliečiui palankesnės priemonės, kuriomis Direktyva 2004/38 perkeliama į nacionalinę teisę“ (2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *Petrea*, C-184/16, EU:C:2017:684, 56 punktas).
- 35 Skundžiama nuostata nesiekia paskirti valdžios instituciją, kompetentingą priimti sprendimą dėl Europos piliečio arba jo šeimos nario grąžinimo. Tai taip pat nėra procesinė nuostata. Taigi atrodo, kad Sprendimo *Petrea* išvada negali jai būti pritaikyta pagal analogiją, nes šiuo atveju kalbama apie Europos piliečių ir jiems prilyginamų užsieniečių pagrindinių teisių apribojimus, kurie nėra numatyti jų situacijai taikomoje direktyvoje.
- 36 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad abejotina, ar Europos piliečiams pagal analogiją taikytinos Direktyvos 2008/115, susijusios su prevencinėmis priemonėmis trečiosios valstybės piliečio išsiuntimo iš šalies atveju, nuostatos.
- 37 Todėl prieš iš esmės priimant sprendimą dėl 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44c straipsnio 2 pastraipos, 44d straipsnio 1 dalies 3 punkto ir 44e straipsnio 2 dalies Teisingumo Teismui reikia užduoti šio sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodytą pirmąjį prejudicinį klausimą.

2. Priverstinis išsiuntimas iš šalies nesuėjus terminui

- 38 44d straipsniu, kuris į 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymą buvo įterptas skundžiamo įstatymo 29 straipsniu, ministrui arba jo įgaliotam asmeniui suteikiama teisė

„imtis visų priemonių, kurios yra būtinos siekiant įvykdyti įpareigojimą išvykti iš šalies“, kai tam nebuvo nustatytas joks terminas, kai išsiunčiamas asmuo neišvyko iš šalies per nustatytą terminą, ir kai, nesibaigus nustatytam terminui, jis nevykdė nustatytų prevencinių priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią asmeniui pasislėpti, arba jis kelia grėsmę viešajai tvarkai arba nacionaliniam saugumui.

- 39 Kol Teisingumo Teismas pateiks atsakymą reikia sustabdyti nuostatos nagrinėjimą, nes joje numatyta galimybė nepasibaigus terminui vykdyti užsieniečio, kuris nevykdė nustatytų prevencinių priemonių, atžvilgiu priimtą įpareigojimą išvykti iš šalies.

3. Sulaikymas ir sulaikymui alternatyvios priemonės

- 40 Siekiant užtikrinti išsiuntimo iš šalies priemonės vykdymą, 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44f straipsniu, kuris įterptas skundžiamo įstatymo 31 straipsniu, leidžiama Sąjungos piliečius ir jų šeimos narius sulaikyti laikotarpiui, kuris tikrai būtinas priemonei įvykdyti. Asmuo iš principo gali būti sulaikytas ne ilgiau kaip dviem mėnesiams, tačiau šį terminą dviem mėnesiams pirmą kartą gali pratęsti ministras arba jo įgaliotas asmuo. Vėliau jį pratęsti gali tik ministras. Sulaikytas asmuo turi būti paleistas į laisvę praėjus penkeriems mėnesiams, išskyrus atvejį, kai sulaikymą reikia pratęsti viešosios tvarkos arba nacionalinio saugumo pagrindais. Šiuo atveju bendra sulaikymo trukmė negali būti ilgesnė kaip aštuoni mėnesiai.
- 41 Pareiškėjos šią nuostatą kritikuoja dėl to, kad joje numatyta pernelyg ilga, taigi neproporcinga sulaikymo trukmė ir nenustatyti aiškūs kriterijai, leidžiantys objektyviai nustatyti laikotarpį, kuris būtinas priemonei įvykdyti, ir įvertinti, ką reiškia už priemonės vykdymą atsakingos valdžios institucijos atliekamas kruopštus vertinimas.
- 42 Skundžiama nuostata Europos Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių atveju pakartojama tvarka, kuri pagal 1980 m. gruodžio 15 d. 74/5 straipsnio 3 dalį numatyta trečiųjų šalių piliečiams. Todėl ja suvienodinamas Europos Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių ir kitų užsieniečių, laukiančių išsiuntimo į nesvarbu kurią pasaulio valstybę, vertinimas, įskaitant maksimalią sulaikymo trukmę išsiuntimo iš šalies tikslais.
- 43 Nors pagal EŽTK 5 straipsnio 1 dalies f punktą nedraudžiama išsiuntimo iš šalies tikslu laikyti sulaikyto užsieniečio, jeigu jis nevykdė įpareigojimo išvykti iš šalies, pagal šią nuostatą sulaikymas pagrįstas tik tuo atveju, jeigu išsiuntimo iš šalies procedūra vykdoma deramai kruopščiai (2017 m. balandžio 4 d. EŽTT Sprendimo *Thimothawes prieš Belgiją*, CE:ECHR:2017:0404JUD003906111, 60 punktas). Be to, kyla klausimas, ar 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44f straipsnio 1 dalies 2–4 pastraipos, kurios įtrauktos skundžiamo 2017 m. vasario 24 d. įstatymo 31 straipsniu, yra suderinamos su judėjimo laisve, garantuojama Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams pagal SESV 20 ir 21 straipsnį bei

Direktyvos 2004/38 nuostatas, remiantis kuriomis reikia daryti išvadą, kad sulaikymas gali trukti tik tiek, kiek tikrai būtina išsiuntimo iš šalies priemonei įvykdyti. Nors 1980 m. gruodžio 15 d. 44f straipsnyje, kuris įtrauktas skundžiama nuostata, aiškiai nurodyta, kad sulaikymas negali trukti ilgiau nei tikrai būtina išsiuntimo iš šalies priemonei įvykdyti, jame numatyta, kad jis gali būti pratęstas iki aštuonių mėnesių, siekiant atlikti reikiamus veiksmus ir Europos Sąjungos pilietį arba jo šeimos narį perduoti valstybei, kurios pilietybę šis asmuo turi, arba kurioje jis turi leidimą gyventi kaip piliečio šeimos narys. Be to, jame nenumatyti veiksmai, kuriuos turi atlikti valdžios institucija, siekdama užsienietį išsiųsti į kitą Sąjungos šalį.

- 44 Todėl prieš iš esmės priimant sprendimą dėl 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 44f straipsnio 1 dalies 2–4 pastraipų, įterptų skundžiamo įstatymo 31 straipsniu Teisingumo Teismui reikia užduoti šio sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodytą antrąjį prejudicinį klausimą.

VI. Prejudiciniai klausimai

1. Ar Sąjungos teisė ir konkrečiai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 ir 21 straipsniai ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais Sąjungos piliečiams ir jų šeimų nariams taikomos nuostatos, panašios į tas, kuriomis trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu į nacionalinę teisę perkelta 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB „dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse“ 7 straipsnio 3 dalis, t. y. nuostatos, pagal kurias leidžiama Sąjungos piliečiui arba jo šeimos nariui taikyti prevencines priemones, siekiant užkirsti kelią jam pasislėpti per išvykimo iš šalies laikotarpį, nustatytą viešosios tvarkos pagrindais priimtame sprendime panaikinti leidimą gyventi šalyje, arba šį laikotarpį pratęsus?
2. Ar Sąjungos teisė ir konkrečiai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 ir 21 straipsniai ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38 „dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB“ turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams, kurie nesilaiko viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo pagrindais priimto sprendimo panaikinti leidimą gyventi šalyje, taikoma

tokia pati nuostata, kokia taikoma trečiųjų valstybių piliečiams, esantiems tokioje pačioje padėtyje, kiek tai susiję su maksimalia, t. y. aštuonių mėnesių, sulaikymo trukme išsiuntimo iš šalies tikslu?

DARBINIS VERTINMAS